

2024KOURTARRILA

Enfoka-Trends

Elikagaiak alferrik galtzea: mehatxu isila

Elikagaiak alferrik galtzea: mehatxu isila

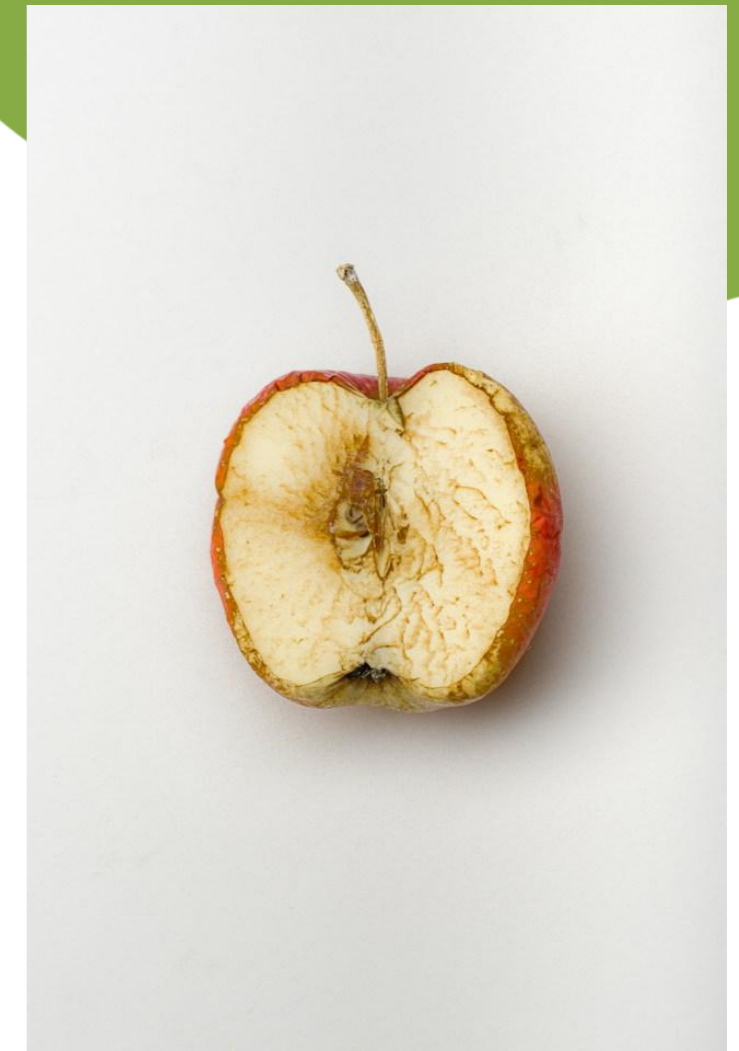
ENFOKA-TRENDS 2024ko UZTARRILA

Estetikagatik edo interes komertzialengatik baztertutako janaria, etiketetan akatsak edo ontziratze-akatsak dituelako, edo kontsumitzaileak planifikatu ez duelako, gehiegizko bultzadaz erosi duelako, edo elikagaiak ondo nola kontserbatu ez dakielako. Elikadura alferrik galtzen da kate osoan, lurretik etxeraino, urtean 2.500 milioi tonako mendi batean, mundu mailan ekoizten den janari guztiaren % 40.

Gaur egun, **gero eta kezka handiagoa dago** elikadura-balio-kateko katebegi guztietan elikagai-**hondakinak murrizteko**. Pobreziaren, desberdintasunen eta ingurumenkalteen mailetan duen eraginaren ondorioz, garapen iraunkorrerako 2030 Agendan konpondu beharreko erronken artean dago.

Hori dela eta, **Europako Batzordeak** ekonomia zirkularreko proposamen batzuk egin berri ditu, hain zuzen ere elikagaien xahutzea murrizteko, hondakinak murrizteko nahitaezko helburuen bidez. Bruselak elikagaien hondakinak nabarmen murriztu nahi ditu, urteko 132.000 milioi euroko galerak ez ezik, 252 milioi tona CO2 ere eragiten baitituzte, Europako elikagai-sistemaren berotegi-efektuko gas guztien % 16 inguru.

Europar Batasunak nahi du 2030erako estatu kideei eskatzea supermerkatu, jatetxe eta etxeetan elikagaiak alferrik galtzea **% 30 per capita murriztea**, baita manufacturaren eta prozesatzearen esparruan beste % 10 gehiago ere.

[Amr Taha™](#) argazkia [Unsplash-en](#)

Elikagaiak alferrik galtzea: mehatxu isila

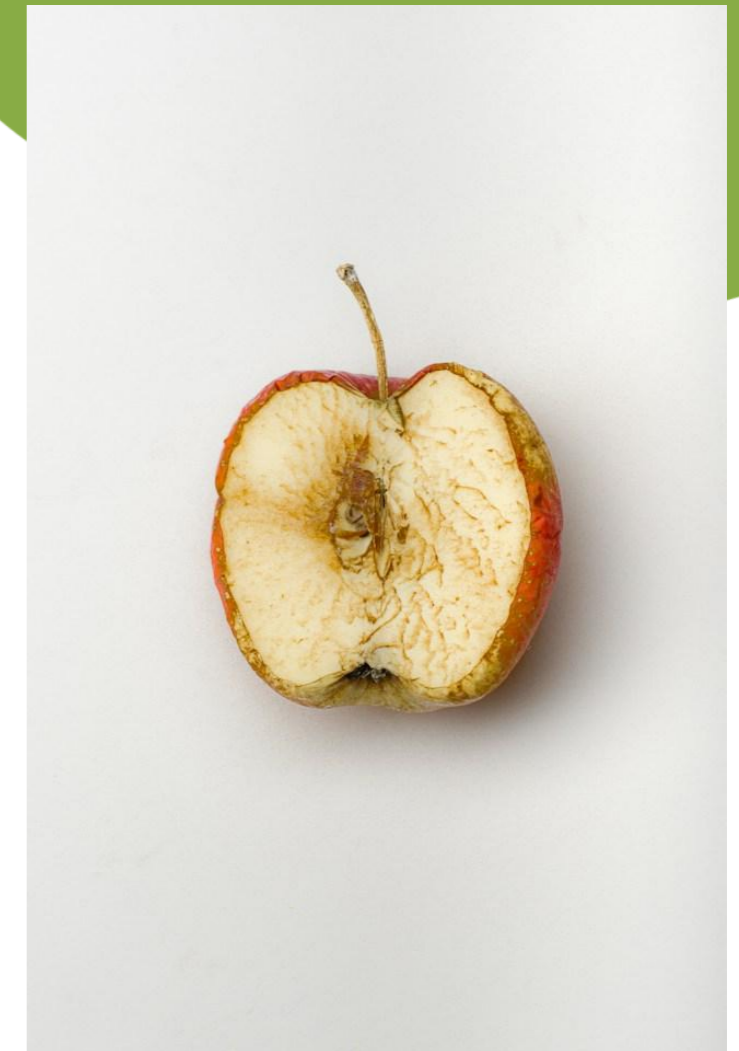
ENFOKA-TRENDS 2024ko UZTARRILA

Elikagaien hondakinen murrizketak eragin positiboa izango du europarren poltsikoan ere: Batzordearen kalkuluen arabera, proposatutako helburuak betetzen badira, **lau pertsonako etxe batek urtean 400 euro aurreztuko ditu batez beste.**

Ildo horretan, Espainiako Kongresuak, aurreko legegintzaldiaren azken txanpan, etorkizuneko Elikagaien Galtzearen aurkako Legearen proiektua onartu zuen. Gobernu berriak izapidetzen jarraitu du, eta, aldaketarik ezean, 2025ean sartuko da indarrean. Horrela, Espainia arazo hori arautzen duen Europar Batasuneko hirugarren herrialdea izango da, Frantzia eta Italiaren atzetik. Hona hemen Espainian urtero botatzen diren 1.245 milioi kilo edo litro elikagai kontsumitu gabe murrizteko helburuak:

- Elikagaien galerak eta alferrik galtzea murriztea kudeaketa eraginkorrago baten bidez, helburu kuantitatibo bat finkatu gabe
- Elikagaiak ematea erraztea eta biztanleria ahulenaren elikadura-beharrak asetzen laguntzea
- Ekoizpen eta kontsumo iraunkorragoa lortzea
- Kateko eragile guztiak sentsibilizatzea, prestatzea eta mobilizatzea elikagaien kudeaketa eraginkorrago batean

Arau berri horrek eragina izango du elikadura-enpresen operadoreek katearen etapa bakoitzean Espainiako lurraldean egiten duten jarduera orotan: **ekoizpena, eraldaketa, banaketa, ostalaritza, jatetxeak eta elikadura-zerbitzuen hornidura.**

[Amr Taha™](#) argazkia [Unsplash-en](#)

Elikagaiak alferrik galtzea: mehatxu isila

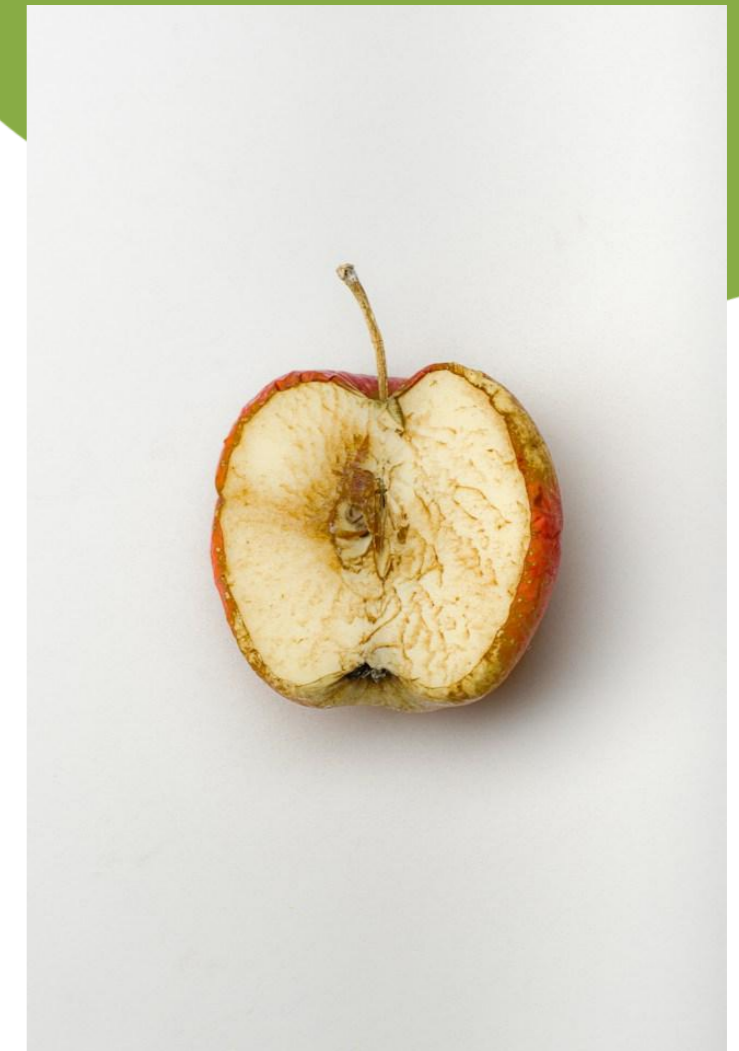
ENFOKA-TRENDS 2024ko UZTARRILA

Legeak eragindako eragileak behartuko ditu **beren jarduera egokitzera**, ezinbesteko soberakinak kudeatzeko **hierarkia honi jarraitu ahal izateko**:

- Lehenengoa: giza kontsumorako elikagaiak eta beste birbanaketa mota batzuk ematea.
- Bigarrena: giza kontsumorako prozesatuetarako azpiproduktu gisa eraldatzea.
- Hirugarrena: Animalien elikadura eta pentsuen fabrikazioa, dagokion arau-esparruaren barruan.
- Laugarrena: azpiproduktu gisa erabiltzea beste industria batzuetan.
- Bosgarrena: hondakin gisa, kalitate goreneko konposta eta digeritzea birziklatzea eta lortzea, lurzoruetan erabiltzeko eta horietan onura eragiteko.
- Seigarrena: balorizazio energetikoa biogasa edo erregaia lortuz.

Elikatze-kateko **agente guztiek**, gainera, honako hauek bete beharko dituzte:

- Administrazioekin lankidetzan aritzea elikagaien hondakinak **kuantifikatzeko**.
- **Elikadura-galerak eta -alferrik galtzea prebenitzeko plan bat izatea**, lehen deskribatutako lehentasunen hierarkia nola aplikatu zehazten duena. **Mikroenpresak**, hamar langile baino gutxiago dituzten eta bi milioi eurotik beherako negozio-bolumena duten enpresak, **soilik salbuesten dira** galerak prebenitzeko plan horretatik.

[Amr Taha™](#) argazkia [Unsplash-en](#)

Elikagaiak alferrik galtzea: mehatxu isila

ENFOKA-TRENDS 2024ko UZTARRILA

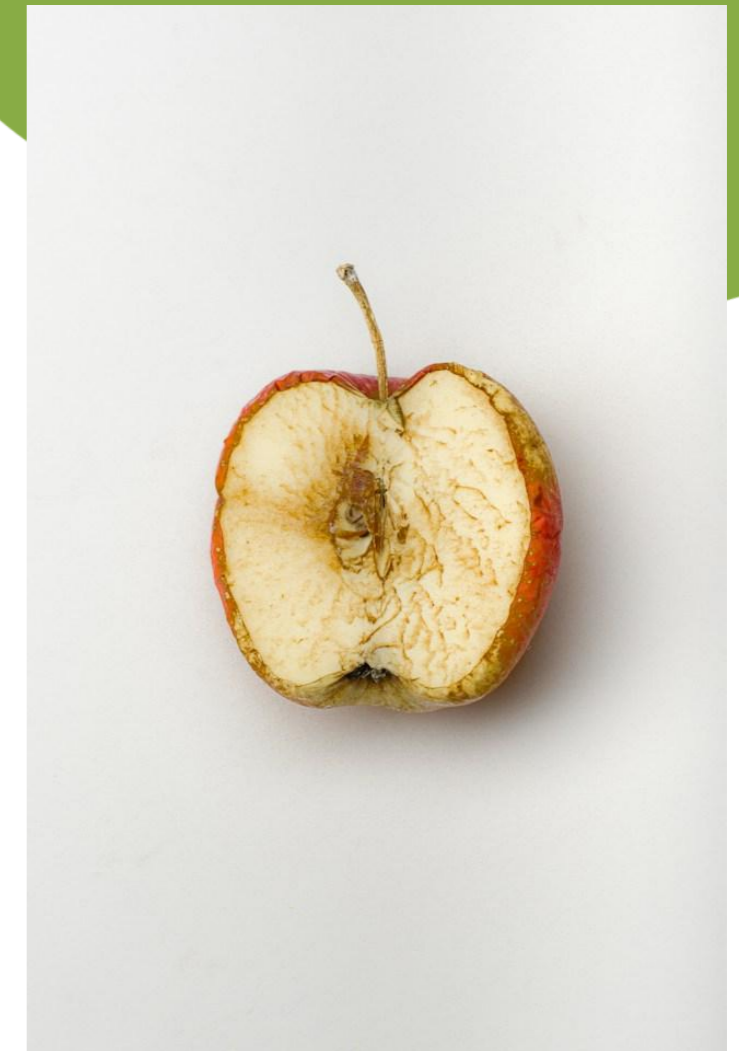
- **Elikagai-soberakinak** enpresei, gizarte-ekimeneko erakundeei eta irabazi-asmorik gabeko beste erakunde batzuei edo elikagai-bankuei **emateko akordioak edo hitzarmenak lortzea.**

Salbuetsita daude erakusketarako eta jendearentzako salmentarako 1.300 m²-tik beherako azalera erabilgarria duten supermerkatuak.

Hori bai, identifikazio fiskaleko kode beraren pean jarduten dutenak eta muga hori gainditzen dutenak behartuta egongo dira. Salbuetsita geratuko da, halaber, dohaintza hori bideraezina dela behar bezala justifikatzen duen operadore oro.

Lege-proiektuak kapitulu bat eskaintzen du **banaketa-enpresei gomendioak** emateko, hondakinak murriztera bideratutako jardunbide egokien neurriekin. Azken kontsumitzaileari elikagaiak saltzen dizkioten enpresen kasuan, honako hauek dira:

- Lehenetsuneko kontsumo-data edo iraungitze hurbila duten produktuen salmenta sustatzea
- Produktu "itsusiak", "inperfektuak" edo "ez oso estetikoak" dituzten salmenta-lerroak izatea
- Sasoiko produktuen, hurbileko produktuen eta produktu ekologikoen kontsumoa sustatzea
- Administrazioak kontsumo arduratsuari buruz egindako proposamenak ikusaraztea (menuen plangintza, berraprobetxamenduko sukaldaritza, lehenetsuneko kontsumoa eta birziklapena, besteak beste).

[Amr Taha™](#) argazkia [Unsplash-en](#)

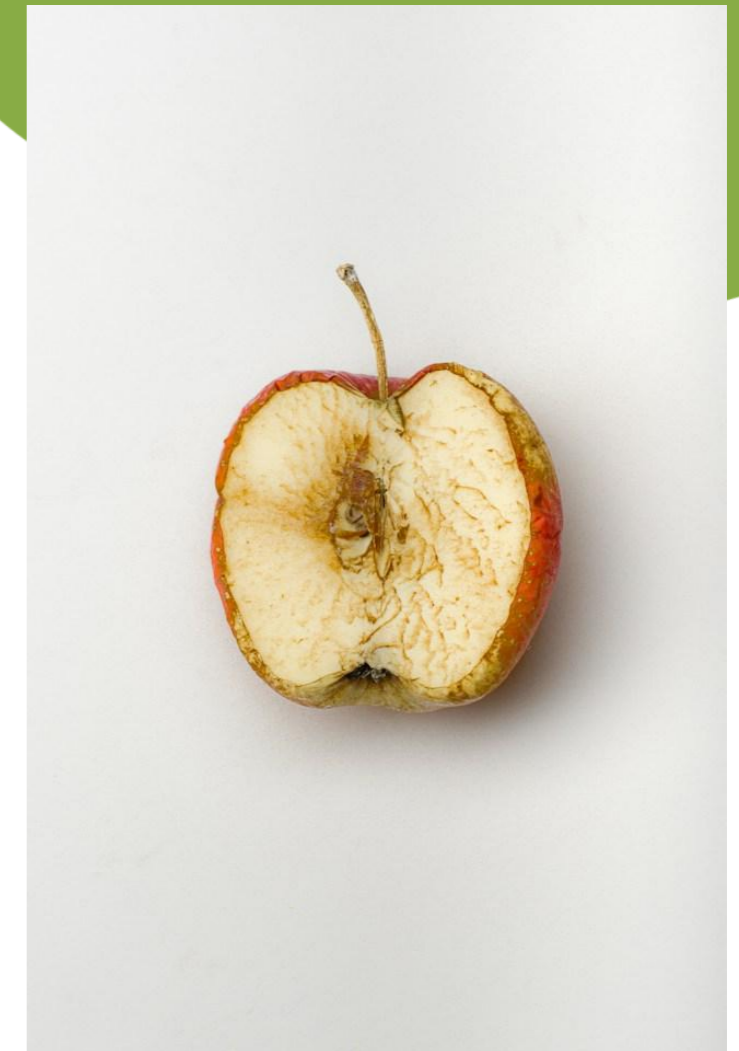
Elikagaiak alferrik galtzea: mehatxu isila

ENFOKA-TRENDS 2024ko UZTARRILA

Elikagaien xahuketari amaiera emateko irtenbide berritzaileen bilaketan, teknologiak eta berrikuntzak ere berebiziko garrantzia dute. Ikerketak eta garapenak (I+G) askotariko aukerak eskaintzen dituzte, bai eskaerak optimizatzeari dagokionez, bai soberakinak birbanatzeko sare bat ezartzeari dagokionez.

Lehen kasuaren adibide bat Mercadonak garatutako **Pr-PSV (aurreikuspena-Eskaera-Zerbitzua-Saldua)** tresnan dugu, dendako kudeatzaileei kode bakoitzaren salmenta denbora errealean kontrolatzeko aukera ematen diena, salmenta-aurreikuspenarekin alderatuz. Tresnak lehentasunezko gisa erakusten ditu stock gehien duten produktuak, eta alerta-sistema batek iraungitze-datara hurbiltzen ari diren kodeen berri ematen du. Aurreikuspenaren arabera generoa falta dela edo soberan dagoela ikusten badute, gerenteek gertatu denari buruzko informazioarekin (arrazoia) atzeraelikutzen dute tresna, eta informazio hori etorkizuneko aurreikuspenen eta eskaeren doikuntzan dago.

Oinarri digitaleko birbanaketa-sareak sortzeari dagokionez, Oreaka enpresak jantoki korporatiboen eta kolektibitateen soberakinak birbanatzen ditu elikagaiak behar dituzten etxeetara. Hain zuzen ere, Oreaka aplikazio bat jarri du enpresen eskura, konpainiek soberan geratu zaizkien elikagaiak erregistra ditzaten. Informazio horren bidez, Oreaka gizarte-erakundeekin konektatzen da, eta bertako gidariek soberan dauden elikagaiak birbanatzen dituzte, gizarte-erakunde horiei emanez, beharra duten familien artean bana ditzaten.

[Amr Taha™](#) argazkia [Unsplash-en](#)

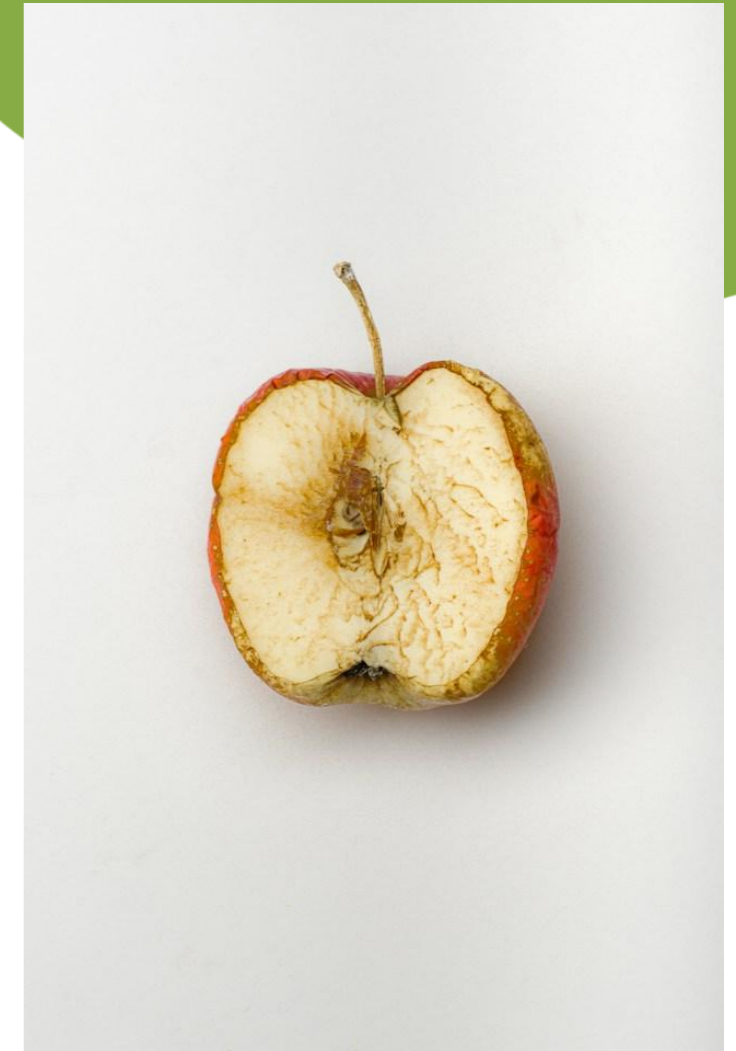

Elikagaiak alferrik galtzea: mehatxu isila

ENFOKA-TRENDS 2024ko UZTARRILA

Ziurrenik ezagunagoa den beste adibide bat saltokien, jatetxeen eta kontsumitzaileen arteko bitartekaritza-app-ak dira, parte hartzen duten alderdi guztiei onura ateratzeko aukera ematen dieten elikagaiak alferrik galtzeari aurre egiteko. Ikus ditzagun adibide batzuk:

- **"Too good to go", "Encantado de comerte", "Phenix"**: jatetxe, gozotegi edo supermerkatu moduko establezimenduetatik janaria salbatzeko app ospetsuenetako eta baloratuenetako batzuk dira. Hori guztia oso prezio merkeetan, gutxieneko % 50eko deskontuarekin.
- **"Erlauntzak dio bai"**: app honen helburua da hobeto elikatzeko bitarteko bat eskaintzea, produktu freskoekin eta kalitatezkoekin, eta bertako nekazariei eta ekoizleei laguntzea, batez beste, etxetik 46 kilometrora baitaude.
- **"Olio", "Nik ez dut alferrik galtzen"**: gehiago partekatzeko eta gutxiago alferrik galtzeko sortutako aplikazioa. Horren bidez, zure bizilagunekin eta tokiko negozioekin konektatu ahal izango duzu soberako janaria eta etxeko gaiak partekatzeko, bota beharrean. Horien bidez partekatzen den guztia doan da.
- **"Best before", "Expire"**: app bat zure elikagaiak eraginkortasunez eman ahal izateko, mugaeguna kontuan hartuta eta zure despentsaren inbentarioa antolatzen lagunduz. Irtenbide horiei esker, elikagaiak erosteko zerrendak sortuko dituzu, eta iraungitzearen dauden guztiak ezagutuko dituzu. Gainera, zure datuak senideekin eta lagunekin sinkronizatu ahal izango dituzu, eta zerrendak erraz partekatu, iraungitzetik gertu dauden zure produktuak haien eskura jartzeko.

[Amr Taha™](#) argazkia [Unsplash-en](#)

Bibliografia

- **MAPA (2024)** *El Gobierno pone en marcha el proyecto de ley de prevención de las pérdidas y el desperdicio alimentario.* 2024ko urtarrilaren 30ean hemendik berreskuratua <https://www.mapa.gob.es/es/prensa/ultimas-noticias/el-gobierno-pone-en-marcha-el-proyecto-de-ley-de-prevenci%C3%B3n-de-las-p%C3%A9rdidas-y-el-desperdicio-alimentario/tcm:30-673097>
- **María Blanco (Newtral, 2023)** *Aprobada en el Congreso la ley de desperdicio alimentario.* 2024ko urtarrilaren 30ean hemendik berreskuratua <https://www.newtral.es/ley-desperdicio-alimentario-aprobada/20230511/>
- **BBVA (2023)** *¿Qué es el desperdicio alimentario y cómo evitarlo?* 2024ko urtarrilaren 30ean hemendik berreskuratua <https://www.bbva.com/es/sostenibilidad/que-es-el-desperdicio-alimentario-y-como-evitarlo>
- **Silvia Ayuso (El País, 2024)** *Bruselas propone reducir un 30% el desperdicio alimentario en supermercados, restaurantes y hogares.* 2024ko urtarrilaren 30ean hemendik berreskuratua <https://elpais.com/clima-y-medio-ambiente/2023-07-05/bruselas-propone-reducir-un-30-el-desperdicio-alimentario-en-supermercados-restaurantes-y-hogares.html>
- **Alex Moreno (Demócrata, información parlamentaria, 2023)** *Claves del proyecto de ley de prevención del desperdicio alimentario enviado al Congreso.* 2024ko urtarrilaren 30ean hemendik berreskuratua <https://www.democrata.es/politicas/claves-del-proyecto-de-ley-de-prevencion-del-desperdicio-alimentario-enviado-al-congreso>
- **Kilian Zaragoza (Cinco días, 2023)** *El precio invisible del desperdicio alimentario.* 2024ko urtarrilaren 30ean hemendik berreskuratua <https://www.msn.com/es-es/dinero/economia/el-precio-invisible-del-desperdicio-alimentario/ar-BB1hpiUB>
- **IFCO Systems (2023)** *Desperdicio de alimentos por países: ¿quién ha desperdiciado más en 2023?.* 2024ko urtarrilaren 30ean hemendik berreskuratua <https://www.ifco.com/es/que-pais-desperdicia-mas-alimentos/>

Bibliografia

- **BBVA (2023)** *Del despilfarro al plato: startups que luchan contra el desperdicio alimentario*. 2024ko urtarrilaren 30ean hemendik berreskuratua <https://www.bbva.com/es/innovacion/del-despilfarro-al-plato-startups-que-luchan-contra-el-desperdicio-alimentario/>
- **Griselda Romero (RETEMA, 2023)** *Desperdicio alimentario: una amenaza silenciosa en la era de la abundancia*. Recuperado el 30 de enero de 2024 <https://www.retema.es/articulos-reportajes/desperdicio-alimentario-una-amenaza-silenciosa-en-la-era-de-la-abundancia>
- **El mundo (2023)** *'Too Good To Go' y otras apps para comer barato y evitar el desperdicio*. 2024ko urtarrilaren 30ean hemendik berreskuratua <https://saposyprincesas.elmundo.es/ocio-en-casa/apps-videojuegos/apps-para-salvar-comida>
- **Guillermina García (The food tech, 2023)** *La Unión Europea luchará con el desperdicio de alimentos*. 2024ko urtarrilaren 30ean hemendik berreskuratua <https://thefoodtech.com/seguridad-alimentaria/asi-luchara-la-union-europea-con-el-desperdicio-de-alimentos>
- **Alimentaria (2023)** *La revolución del desperdicio alimentario*. 2024ko urtarrilaren 30ean hemendik berreskuratua <https://www.alimentaria.com/la-revolucion-del-desperdicio-alimentario>

Lotutako informazioa

- **Proyecto de Ley de prevención de las pérdidas y el desperdicio alimentario (MAPA):** https://www.mapa.gob.es/es/prensa/anteproyectoleydesperdicio_tcm30-620834.pdf
- **Desperdicio alimentario: retos y soluciones para un futuro más sostenible (PWC):** <https://www.pwc.es/es/fundacion/assets/informe-desperdicio-alimentario-fundacion-pwc.pdf>
- **Estimates of European food waste levels (EU Fusions):** <https://www.eu-fusions.org/phocadownload/Publications/Estimates%20of%20European%20food%20waste%20levels.pdf>
- **Comer bien: tirar menos (RTVE):** <https://www.rtve.es/play/videos/informe-semanal/comer-bien-tirar-menos/6832236>
- **Ahorra dinero reduciendo los desperdicios (Unilever food solutions):** https://www.unileverfoodsolutions.es/dam/ufs-es/es/brochure/guis_gestion_de_mermas.pdf
- **El estado de la seguridad alimentaria y la nutrición en el mundo 2023 (FAO):** <https://www.fao.org/3/cc3017es/cc3017es.pdf>
- **No time to waste (Feedback):** <https://feedbackglobal.org/wp-content/uploads/2022/09/Feedback-EU-2022-No-Time-To-Waste-report.pdf>